

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Stav odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v špeciálnych školách v školskom roku 2013/2014 v SR

Cieľom následných inšpekcií bolo zistiť stav odstránenia nedostatkov v špeciálnych školách. Školskí inšpektori skontrolovali **23** špeciálnych škôl a školských zariadení, **17** z nich bolo štátnych, **6** súkromných. Inšpekcie vykonali v **20** špeciálnych materských školách (ŠMŠ), v **1** základnej škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZŠ pre ZZ), v **1** odbornom učilišti a praktickej škole (OU a PŠ) a v **1** školskom zariadení – centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP). Vyučovací jazyk 22 subjektov bol slovenský, v 1 slovenský aj maďarský. Mestských bolo 18 škôl/školských zariadení, 5 sa nachádzalo na vidieku. V **20** subjektoch sa vykonali následné inšpekcie po komplexnej inšpekcii, v **2** po tematickej a v **1** po následnej inšpekcii.

Tabuľka 1 Prehľad uplatnených opatrení v špeciálnych školách/špeciálnych školských zariadeniach

Spolu	190					
z toho	Odporúčania		Opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		Opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	93		96		1	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	84	90,32	94	97,92	1	100
	neaktuálne	%	neaktuálne	%	neaktuálne	%
	6	6,45	0		0	
	nedá sa hodnotiť	%	nedá sa hodnotiť	%	nedá sa hodnotiť	%
0		0		0		

Riaditelia kontrolovaných škôl/školských zariadení **akceptovali a splnili takmer všetky uplatnené opatrenia**. Zistené nedostatky odstránili, čo sa odzrkadilo v riadiacej činnosti, v zlepšení podmienok vzdelávania a v kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu. Prehľad uplatnených opatrení a ich akceptáciu/splnenie uvádza tabuľka 1.

Nedostatky v ŠMŠ sa najčastejšie týkali

- * školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) a učebných osnov,
- * vedenia ďalšej dokumentácie,
- * vydávania rozhodnutí o prijatí detí do ŠMŠ,
- * preukázateľnosti zdravotného znevýhodnenia pri prijímaní detí do ŠMŠ,
- * realizácie kontrolného systému,
- * efektívnosti hodnotenia výchovno-vzdelávacej činnosti (VVČ),
- * školského poriadku,
- * kvalifikačných predpokladov vedúceho zamestnanca,
- * zabezpečenia odbornosti predprimárneho vzdelávania,
- * dodržania ustanoveného najvyššieho počtu detí so zdravotným znevýhodnením v triedach,
- * kvality výchovno-vzdelávacieho procesu.

Nedostatky v ZŠ pre žiakov so ZZ súviseli s

- * opravami v pedagogickej dokumentácii školy,
- * diferencovaním činností, učebných problémov vzhľadom na rozdielne výchovno-vzdelávacie potreby a postihnutie žiakov.

Nedostatky v OU a PŠ boli najmä v/vo

- * vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy,
- * prijímacom konaní,
- * dodržaní vnútorného systému hodnotenia.

Nedostatky v CPPPaP sa týkali

- * evidencie klientov a evidencie odborných činností,
- * kvality vypracovania správ a kvality odbornej činnosti.

Odporúčania (93) smerovali v oblasti riadenia škôl k vypracovaniu ŠkVP, k učebným osnovám ako súčasťou ŠkVP, k plánu práce školy, k vedeniu dokumentácie, ku kontrolnému systému, k činnosti poradných orgánov a k plánovaniu VVČ. V oblasti podmienok výchovy a vzdelávania sa zameriavali na zlepšenie materiálno-technických a priestorových podmienok, doplnenie školského poriadku. V oblasti priebehu a výsledkov výchovy a vzdelávania sa týkali skvalitnenia edukačného procesu. **Akceptácia odporúčaní** (90,32 %) vytvorila predpoklad na zlepšenie pedagogického riadenia, účinnejšie plánovanie VVČ, skvalitnenie vedenia dokumentácie. Prispela k zlepšeniu činnosti poradných orgánov riaditeľov škôl, skvalitnili sa profesionálne zručnosti učiteľov, zvýšila sa úroveň vydaných rozhodnutí, doplnil sa ŠkVP a školský poriadok. Účelnejšie sa uplatňovalo zohľadňovanie vzdelávacích potrieb detí v edukačnom procese, zlepšilo sa zaistenie ich bezpečnosti a ochrany zdravia počas VVČ, skvalitnilo sa jej materiálne zabezpečenie. Vytvorili sa podmienky na uplatňovanie vhodnejších foriem vzdelávania, zlepšila sa informovanosť škôl smerom k verejnosti. **Odporúčania** (6) v 1 ŠMŠ **stratili účinnosť**, pretože škola bola vzhľadom na nízky počet prihlásených detí so ŠVVP od 01. 09. 2013 neaktívna. Deti so ŠVVP boli zaradené do MŠ formou individuálneho začlenenia. **Neakceptovanie** 3 odporúčaní negatívne ovplyvňovalo rozvíjanie informačných, kognitívnych a učebných kompetencií detí, ich hodnotiacich a sebahodnotiacich spôsobilostí, negatívne vplývalo na kvalitu plnenia stanovených cieľov.

Plnenie opatrení prijatých kontrolovaným subjektom (96) bolo zamerané na odstránenie nedostatkov v ŠkVP, vo výkone štátnej správy v 1. stupni, v prijímaní detí do ŠMŠ a OU, vo vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy, v personálnych podmienkach, v školskom poriadku, v podmienkach na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole, v zabezpečení predprimárneho vzdelávania stanoveným počtom učiteľov a ich striedaní sa na zmeny, v zabezpečení odbornosti predprimárneho vzdelávania a v stanovení počtu žiakov v triede. V CPPPaP sa týkalo evidencie klientov a kvality odbornej činnosti. Prijaté opatrenia boli adekvátne zisteným nedostatkom, konkrétne, termínované s určením zamestnancov zodpovedných za ich plnenie, účinné vo vzťahu k negatívam. **Splnením prijatých opatrení** (celkovo 97,92 %) bol v ŠMŠ vytvorený predpoklad na zlepšenie riadenia škôl v oblasti výkonu štátnej správy v 1. stupni, v prijímaní detí do školy, vo vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácie, vo vytvorení optimálnych podmienok na výchovu a vzdelávanie detí so ZZ. Zlepšila sa úroveň vypracovania ŠkVP a jeho uplatnenia vo výchovno-vzdelávacom procese (VVP), skvalitnil sa kontrolný systém riaditeľov škôl, zvýšilo ich právne vedomie, zvýšila sa odbornosť vzdelávania. Zlepšili sa podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí dodržiavaním ustanoveného najvyššieho počtu detí v triedach, dopracovaním denného a školského poriadku na konkrétne podmienky škôl, zosúladením organizácie VVP s požiadavkami všeobecne záväzného právneho predpisu na personálne obsadenie (počet učiteliek, striedanie na zmeny). V ZŠ pre žiakov so ZZ prestali používať nepovolené opravy v pedagogickej dokumentácii. Splnením opatrení v OU bolo zabezpečené doplnenie školského poriadku, vedenie pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy, ako aj klasifikácia žiakov, v súlade s právnymi predpismi, odstránili sa nedostatky v prijímacom konaní. V CPPPaP prispelo splnenie

opatrení k zlepšeniu podmienok na archivovanie dokumentácie klientov, k lepšej informovanosti klientov, ich rodičov a odborných zamestnancov zariadenia o nepovolených metódach, technikách a postupoch pri poskytovaní odborných služieb v zariadení, k zlepšeniu vedenia dokumentácie klientov a skvalitneniu činnosti odborných zamestnancov. K 2 **nesplneným opatreniam** patrili vecné nedostatky vo vydávaní rozhodnutí a nedodržanie základného úväzku priamej výchovno-vzdelávacej činnosti riaditeľom školy. Nesplnením opatrení nedostatky pretrvávali.

Opatrenie uložené ŠŠI (1) sa týkalo obsadenia funkcie zástupcov riaditeľa školy zamestnancami, ktorí nespĺňali podmienky na výkon funkcie vedúceho pedagogického zamestnanca. Riaditeľ školy odvolaním obidvoch svojich zástupcov z funkcie **splnil** uložené opatrenie, čím sa vytvorili podmienky na vymenovanie do vedúcej funkcie pedagogických zamestnancov spĺňajúcich všetky požiadavky stanovené všeobecne záväzným právnym predpisom.

Iné zistenia

ŠŠI **upozornila** zriaďovateľa v Bratislavskom kraji na nespĺňanie kvalifikačného predpokladu na výkon odborných činností riaditeľom CPPPaP. Zriaďovateľ zaslal ŠŠI list, v ktorom sa odvolával na predtým platné právne predpisy a uviedol, že nie je možné jednoznačne sa vyjadriť, či menovaný riaditeľ CPPPaP spĺňa kvalifikačné predpoklady na výkon riadiacej funkcie. Následnou inšpekciou sa zistilo, že zriaďovateľ CPPPaP neakceptoval upozornenie ŠŠI, uvedený stav v riadení zariadenia pretrváva. V Trnavskom kraji boli v uplynulom školskom roku uplatnené 2 upozornenia zriaďovateľov. V súkromnej ŠMŠ sa týkalo neustanovenia rady školy, v strednej odbornej škole (SOŠ) pri reedukačnom centre (RC) do funkcie zástupcov riaditeľa boli vymenovaní pedagogickí zamestnanci bez prvej atestácie. Nedostatky boli odstránené, pri ŠMŠ bola zriadená rada školy, jej činnosť bola preukázaná prostredníctvom záznamov z rokovaní. Riaditeľ SOŠ pri RC odvolal svojich zástupcov, čím sa vytvoril priestor na vymenovanie do vedúcej funkcie pedagogických zamestnancov, ktorí spĺňali všetky stanovené požiadavky. V Žilinskom kraji poslali zriaďovateľovi ŠMŠ upozornenie kvôli nevytvoreniu bezpečných priestorových a hygienických podmienok vzdelávania detí so ZZ. Odstránenie nedostatku malo pozitívny dopad na zlepšenie psychohygieny predprimárneho vzdelávania.

Záver

Akceptáciou a splnením prijatých a uložených opatrení sa vytvorili predpoklady na zlepšenie činnosti škôl v oblasti pedagogického riadenia, účinnejšie plánovanie VVČ, rešpektovanie osobitostí detí, uplatňovanie vhodnejších foriem vzdelávania, účinných spôsobov učenia sa. Zlepšil sa výkon štátnej správy v 1. stupni, deti boli prijímané do škôl na základe preukázateľného zdravotného znevýhodnenia. Skvalitnilo sa vedenie dokumentácie, zlepšila sa oblasť podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí, ako aj materiálne vybavenie škôl. Neaktuálnych bolo 6 opatrení. Neakceptovaním 3 odporúčaní a nesplnením 2 opatrení prijatých riaditeľom školy zistené nedostatky pretrvávali.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom špeciálnych škôl

- * skvalitniť vnútorný systém kontroly a hodnotenia, výsledky využívať na zvyšovanie kvality poskytovanej výchovy a vzdelávania.

Zriaďovateľom špeciálnych škôl a školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie

- * obsadzovať do pozície riaditeľov školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie odborných zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné predpoklady na výkon činnosti vedúceho odborného zamestnanca,

* podporovať zlepšenie materiálno-technického vybavenia škôl.

Metodicko-pedagogickému centru

* pripraviť vzdelávanie učiteľov k činnosti metodických orgánov v škole.